

Zdeněk Kratochvíl:

Anotace kurzů na FF UK v roce 2012 / 2013

(verze 25. 7. 2012)

Předsokratice archaické doby – zimní semestr

Předsokratice klasické doby – letní semestr

Uvedení k filosofii – oba semestry

Předsokratice archaické doby – dvouhodinovka, zimní semestr

Úterý od 15:50 v místnosti 217, nám. Jana Palacha.

Základní problémy rané předsokratovské filosofie v kontextu ostatních myšlenkových proudů řecké archaické doby (náboženství, epiky, lyriky, vznikající přírodovědy). Tedy od „mudrců“ – přes Mílétany a Xenofana – po Hérakleita, byť kvůli kontextům musíme začít Homérem. Výklad se pokusí vyvarovat anachronismů, například respektem k žánru a důrazem na původní pojmosloví, nicméně musí diskutovat také pozdější školní tradici. Sumu takovéto tradice představuje faktograficky bohatá kniha pánů Kirka, Ravena a Schofielda, se kterou budeme polemizovat (zvláště pokud jde o koncept „generativní substance“).

Atestace:

Zkouška na konci semestru na základě přednášek a domluveného rozsahu literatury.

Hodnocení nebude závislé na názorové blízkosti, ale na znalosti pramenů.

Základní literatura:

Kirk, Raven, Schofield: *Předsókratovští filosofové*. OIKOYMENH 2004, str. 11 až 275.

Díogenés Laertios: *Životy, názory a výroky proslulých filosofů*. Pelhřimov 1995.

Z. Kratochvíl: *Mezi mořem a nebem (Odkaz íónské archaické vnímavosti)*. Mervart 2010.

Hynek Bartoš: *Očima lékaře*. Mervart 2006, str. 11 až 105.

Radim Kočandrl: *Anaximandros z Míléty*. Mervart 2010.

Z. Kratochvíl: *Délský potápěč k Hérakleitově řeči*. Mervart 2006.

<http://www.fysis.cz/presokratice/vstup/3DK.htm>

Předsokratice klasické doby – dvouhodinovka, letní semestr

Úterý od 15:50 v místnosti 217, nám. Jana Palacha.

Základní problémy pozdní předsokratovské filosofie v kontextu ostatních myšlenkových proudů raně klasické doby (verismus výtvarného umění, tragédie, přírodověda, hnutí sofistů). Tedy od nejstarších textově doložených pythagorejců a Parmenida, přes Empedoklea, Anaxagoru a lékaře, po atomisty a sofisty. Výklad se pokusí vyvarovat anachronismů, například respektem k žánru a důrazem na původní pojmosloví, nicméně musí diskutovat také pozdější školní tradici. Sumu takovéto tradice představuje faktograficky bohatá kniha pánů Kirka, Ravena a Schofielda, se kterou budeme občas polemizovat.

Atestace:

Zkouška na konci semestru na základě přednášek a domluveného rozsahu literatury.
Hodnocení nebude závislé na názorové blízkosti, ale na znalosti pramenů.

Základní literatura:

Kirk, Raven, Schofield: *Předsókratovští filosofové*. OIKYMENH 2004, str. 277 až 580.

Díogenés Laertios: *Životy, názory a výroky proslulých filosofů*. Pelhřimov 1995.

Hynek Bartoš: *Očima lékaře*. Mervart 2006, str. 106 až 261.

<http://www.fysis.cz/presokracici/vstup/3DK.htm>

Uvedení k filosofii – dvouhodinovka, oba semestry

Určeno studentům nefilosofických oborů FF, včetně studentů religionistiky („společný základ“)
Středa od 14:10 v posluchárně 131, nám. Jana Palacha.

Na příkladech z různých dob a prostředí si ukážeme, co všechno bylo a je považované za filosofii.
Všimneme si taky vztahů mezi filosofií a ne-filosofií, tedy vědou, uměním různých oborů a žánrů,
náboženstvím různých kultur.

Zkusíme představit a současně problematizovat některá jakoby posvátná slova naší kultury: pravda,
rozum, vůle, důkaz, filosofie, věda, lidská přirozenost, nadpřirozené...

Rozdělení přednášek je tematické, ne chronologické, přesto si budeme pomáhat častými odkazy na
dějiny filosofie a na problémy dějinnosti nebo evoluce i mimo filosofii.

Je filosofie výsadním polem pěstování moudrosti – nebo spíš problematickou i problematizující
vrstvou naší kultury?

Upozornění:

Po minulých zkušenostech dávám ctěným posluchačům předem na vědomí, že tento kurs není míněn
jako nejsnadnější z paralelek „pro neborové studenty“. Přihlašujte se, prosím, jenom tehdy, pokud
máte o kurz zájem, jinak zbytečně blokujete místo ostatním.

Nepředpokládám sice předběžné znalosti, zato spojení bazální inteligence a zájmu o věc, protože
jinak by to byla ryzí nuda a mus.

Atestace a literatura:

Zkouška za celý rok (na konci letního semestru i jindy) u přednášejícího, obvykle ústně. Na základě
alespoň dvou z těchto položek:

1. Obsah přednášek.

2. Marcel Detienne: *Mistři pravdy v archaickém Řecku*, Praha: Oikúmené, 2000.

3. Miroslav Petříček: *Úvod do současné filosofie*, Praha: Hermann a synové, několik vydání.

4. Zdeněk Kratochvíl: *Filosofie mezi mýtem a vědou (od Homéra po Descarta)*, Praha: Academia 2009
– a to buď antická část (kap. 1 až 8) nebo zbytek.

Pro zájemce o širší kontexty: <http://www.fysis.cz/>